

POJAVA LEPTIRA KOJI MOGU BITI EKONOMSKI ZNAČAJNI U BAČKOJ I SREMU TOKOM 2011. I PROGNOZA ZA 2012. GODINU

Dragan Vajgand

Agroprotekt doo, Nikole Pašića 9, Sombor
E-mail: vajgandd@sbb.rs, www.agroupozorenje.rs

Izvod

Praćenje brojnosti i dinamike leta leptira je vršeno na lokalitetima Sombor, Čelarevo i Veliki Radinci. Korištena je svetlosna klopka tip RO Agrobečeđ. Preko 80.000 primeraka je determinisano i svrstano u preko 180 vrsta leptira. U ovom radu su prikazani podaci za 11 vrsta koje mogu biti ekonomski značajne za biljnu proizvodnju.

Manji broj primeraka tokom 2011. godine u odnosu na prosečne brojnosti je zabeležen kod vrsta: *L. sticticalis*, *O. nubilalis*, *A. gamma*, *H. armigera*, *S. exigua* i *A. ipsilon*. Kod vrsta *M. brassicae*, *A. segetum* i *H. cunea* je takođe zabeležen manji broj leptira u odnosu na višegodišnji prosek, ali je ta brojnost mnogo veća od brojnosti u poslednjih nekoliko godina. Veću brojnost od prosečne tokom 2011. godine su imale *L. oleracea* i *A. exclamotioonis*.

Štete na gajenim biljkama tokom 2011. godine su pravile vrste: *O. nubilalis*, *A. gamma*, *H. armigera*, *L. oleracea*, *M. brassicae*, *A. exclamotioonis*, *A. segetum* i *H. cunea*.

Pozitivna prognoza za 2012. godinu se saopštava za *O. nubilalis*, *L. oleracea*, *A. exclamotioonis*, *A. segetum* i *H. cunea*.

Ključne reči: *L. oleracea*, *A. gamma*, *H. armigera*, *A. segetum*, *O. nubilalis*, *H. cunea*.

UVOD

Praćenje brojnosti i dinamike leta leptira je važno radi analize trenutnog stanja i saopštavanja upozorenja na dalju pojavu vrsta. U sklopu upozorenja na pojavu vrsta koje mogu biti štetne, postavljene su tri svetlosne klopke (dve u Bačkoj i jedna u Sremu). Trenutne brojnosti su prikazivane na web sajtu www.agroupozorenje.rs, a ovde je data detaljna analiza pojave vrsta leptira čije gusenice mogu praviti štete u biljnoj proizvodnji: *Loxostege sticticalis* (Linnaeus, 1761), *Ostrinia nubilalis* (Hübner, 1796), *Autographa gamma* (Linnaeus, 1758), *Helicoverpa armigera* (Hübner, 1808), *Spodoptera exigua* (Hübner, 1808), *Lacanobia oleracea* (Linnaeus, 1758), *Mamestra brassicae* (Linnaeus, 1758), *Agrotis ipsilon* (Hufnagel, 1766), *A. exclamotioonis* (Linnaeus, 1758), *A. segetum* (Denis & Schiffermüller, 1775) i *Hyphantria cunea* (Drury, 1773) i prognoza pojave za proleće 2012. godine, kod vrsta kod kojih je to dovoljno pouzdano.

Metod rada

Praćenje brojnosti leptira je vršeno na tri lokaliteta. Lokalitet Sombor se nalazi na južnoj periferiji grada Sombora u kvadratu koji nosi UTM oznaku CR56. Lokalitet Čelarevo se nalazi par kilometara severno od Čelareva u kvadratu koji nosi oznaku CR81. Lokalitet Veliki Radinci se nalazi par

tokom 2011. godine bila toliko velika da se očekuju velike štete od prve generacije, na biljkama na kojima se ove vrste razvijaju. Preporučuje se praćenje brojnosti leptira ovih vrsta i upozorenja datih na www.agroupozorenje.rs, kako bi se suzbijanje gusenica obavilo pravovremeno.

LITERATURA

- Almaši R., Ištvan J., Kereši, T. i Poljaković Pajnik L. (1997): Dinamika leta leptira dudovca (*Hyphantria cunea* Drury) u Južnoj Bačkoj u periodu 1980 - 1996. godine i mogućnost prognoze njegove pojave. Biljni lekar, XXV (1): 48 - 52, Novi Sad.
- Mészáros Z. (1963): Kétfélékéses bagolylepke fajok (Noctuidae) előrejelzésének új módszere. Folia entomologica Hungarica, 16: 275-283, Budimpešta.
- Vajgand D. (1999): Kretanje brojnosti dudovca i analiza elemenata prognoze pojave u Somboru od 1980. do 1999. godine i upoređenje sa podacima iz Novog Sada. Četvrti jugoslovensko savetovanje o zaštiti bilja, Zlatibor, 6-10.12.1999. godine, Zbornik rezimea: 101.
- Vajgand D., Radin Živica, Forgić Gordana i Tošev Milka (2008): Dinamika leta ekonomski važnih vrsta leptira na području Sombora 2005. i 2006. godine. Biljni lekar, XXXVI (1): 18-29, Novi Sad.
- Vajgand D. (2008): Dinamika leta ekonomski važnih vrsta leptira na području Sombora tokom 2007. i prognoza za 2008. godinu. Biljni lekar, XXXVI (2): 121-131, Novi Sad.
- Vajgand D. (2009): Dinamika leta ekonomski važnih vrsta leptira u Somboru tokom 2008. i prognoza pojave za 2009. godinu. Biljni lekar, XXXVII (1): 10-20, Novi Sad.
- Vajgand D. (2010a): Flight dynamic of Lepidoptera of economic importance in Sombor during 2010 and forecast for 2011. Acta entomologica Serbica, 15(2): 205-219, Beograd.
- Vajgand D. (2010b): Podaci o pojavi ekonomski značajnih leptira za lokalitet Čelarevo (Vojvodina, Srbija). Biljni lekar, XXXVIII (6): 464-474, Novi Sad.
- Vajgand D. (2010c): Priručnik o sovicama (Noctuidae, Lepidoptera) na svetlosnoj klopcu. Garden Print, Sombor, 179 str.

Abstract

OCURRENCE OF MOTHS WITH POTENTIAL ECONOMIC SIGNIFICANCE IN BAČKA AND SREM DURING 2011 AND FORECAST FOR 2012

Dragan Vajgand

Agroprotekt doo, Nikole Pašića 9, Sombor
E-mail: vajgandd@sbb.rs, www.agroupozorenje.rs

Numerousness and frequency of moths was monitored in localities Sombor, Čelarevo and Veliki Radinci. Light traps of RO Agrobećej type were used. More than 80,000 specimens were determined, over 180 moth species recorded. This paper presents data on 11 species with potential economic significance.

Number of specimens below average in 2011 was recorded for the following species: *L. sticticalis*, *O. nubilalis*, *A. gamma*, *H. armigera*, *S. exigua* and *A. ipsilon*. Numerousness of species *M. brassicae*, *A. segetum* and *H. cunea* was also below long-term averages, but was on increase in comparison with last few years. Numerousness above the average in 2011 was recorded for species *L. oleracea* and *A. exclamotionis*.

Crop damages in 2011 were experienced by species: *O. nubilalis*, *A. gamma*, *H. armigera*, *L. oleracea*, *M. brassicae*, *A. exclamotionis*, *A. segetum* and *H. cunea*.

Positive forecast for 2012 is being declared for *O. nubilalis*, *L. oleracea*, *A. exclamationis*, *A. segetum* and *H. cunea*.

Key words: *L. oleracea*, *A. gamma*, *H. armigera*, *A. segetum*, *O. nubilalis*, *H. cunea*.